

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

§. 14. Tribulatio prodest virtuti, perfectoriij. fig. Symb. Ex Veteri.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79369)

pietiae lycæum accommodatus, quàm concussum tempestatibus æquor. Oliva l. 1. Strom. §. Benedixit illis Simeon.

Elevans oculos suos, cum esset in tormentis. Luc. 16. 23. Tribulatio aperit oculos, & sæculi alterius beatitudinem contemplatur. Escobar t. 6. Par. Chr. l. 3. Sect. 2. Obs. 2.

Collyriū inunge oculos tuos. Apoc. 3. 18. Collyrium est tribulatio; quæ per sui amaritudinem mentem illuminat. Albertus M.

Exempla. Ex Veteri.

Orate Dominum. Exod. 9. 28. Ecce Pharaon durissimus; tamen proficit verberatus. Ante verbera Dominum nescit, verberatus pro se supplicari Dominum rogat. Orig. hom. 3. in Ex.

Disciplina tua ipsa me docebit. Pl. 17. 36. Quæ non didicerat in thure, nec hauserat in arca; informandum se iis fugâ, latebrisq; sperabat. Plus eum Absolonis fida imbuat, quàm bacillus Samuelis. Oliva l. 1. Strom. §. Benedixit illis Simeon.

Beatus quem tu erudieris Domine. Pl. 93. 12. Variabilis ex Hebr. *beatus, quem tu castigaveris Domine.* Quemadmodum parvi pueri doctrinam desipientes, ob ferulas, flagellaq; quæ Magistri, & pædagogus adhibere solent, attentius dictata suscipiunt; & ipse sermo ante plagas non auditur; post verbera, doloresque, veluti statim apertis auribus, & auditu, excipitur oratio, & memoriâ custoditur. Sic, qui divina audiunt præcepta, & ad ea servand se negligenter habent; postquam ex Deo disciplina eis inflicta est, ad ipsius mandata servanda, ac ei obtemperandum, voce quadam excitari videntur: ex quo ipsorum auribus sapientia statim admittitur. S. Basilii l. in principium Proverbiorum.

Castigasti me, & eruditus sum. Jer. 31. 18. Ergo virga plumescit in calamum, vulnus pallescit in chartam: liber, non livor, est, qui plagam ambit. Oliva l. 1. Strom. §. Benedixit illis.

Ex Novo.

Si filius Dei es; dic, ut lapides isti panes fiant. Matth. 4. 3. Tunc ignorat diabolus, an Christus sit Dei filius. Postea verò Matth. 8. 29. clamaverunt: quid nobis, & tibi, Jesu fili Dei? venisti ante tempus torquere nos. Origenes: ubi tormenta senserunt, sciunt Dominum. Ante flagella dicunt, nescio Dominum.

Vir plenus leprâ, & videns Jesum. &c. Luc. 5. 12. Vexatio ejus aciem acuit oculorum, ut Deum intueri posset. Quot in eadem via bene valentium oculi Jesum despexere! quot, dum solum lumen oculorum recipiunt, cum adversâ valetudine ad lectulum alliduntur! Oliva l. 13. Strom. Luc. 5.

Vos vocatis me Magister, & Domine; & bene dicitis. Joan. 13. 13. Bonô ordine hæc duo junguntur: Dominus timorem incutit; otiantem servum, aut malè operantem, flagris accipit: Magister verò docet, ignorantia tenebras depellit. Pinna Ethol. 10.

Ex Patribus, & aliis.

Calamitas prudentia consilia ut plurimum parere solet. S. Joan. Damasc. orat. 2. de As. B. V. Ezechias, cum esset in tribulatione, vide, qualia faciebat pro salute sua: saccum induit, & in terra sedit, 4. Reg. 19. 1. Ubi autem in deliciis esse cœpit, cecidit præ altitudine cordis sui. - Quando tribulabantur Israëlita; multo plures fiebant: quando autem illos dimisit; tunc omnes peribant. S. Chrysost. hom. 16. in Acta.

In præsentī vita, velut in ludo quodam literario, per morbos, tribulationes, tentationes, paupertatem, & alia, quæ gravia videntur, imbuimur; quatenus ad futurorum bonorum receptaculum idonei reddamur. Idem hom. 10. in c. 6. Rom.

Magnum est bonum tribulatio. Et hoc ex nostris discimus filiis: nam absque tribulatione nihil utile discerent; nos autem plus illis afflictionis indigemus. Si enim illic passionibus quiescentibus illos muniunt; multo magis nos, & præsertim tantis detentos: sed nos potius pædagogos oportebit habere. A puerulis enim nunquam magna committuntur peccata; à nobis verò magna nimis: pædagogus autem noster, tribulatio. Idem hom. 62. ad pop. Ant.

Henricus Suso, postquam diris afflictionibus corporis à decimo octavo ætatis anno ad quadragesimum se exercuit, in extasi visus sibi videre juvenem egregium cum hac voce: diu satis in minoribus, & trivialibus exercitatus es scholis; jam tempus est, ut ad altiora contendas. Ductus ergo ab illo in domum quasi Religiosam; in qua morabantur viri seipso per omnia abnegantes: traditus est illius disciplinæ Magistro &c. Bollandus 21. Jan.

§. XIV.

Tribulatio prodest virtuti, perfectioni. Figure, Symbola.

Ex Veteri, & Novo.

Crescere me fecit Deus in terra paupertatis meæ. Gen. 41. 52. Ordinavit omnipotens, multos per tribulationes, & adversa, plus crescere: quoniam proprium est virtutis, adversitatibus prosperari. Unde de filiis Israel legitur. Ex. 1. 12. quod, *quantò opprimebant eos, tantò magis multiplicabantur, atque crescebant.* Optimè radicata noscitur virtus, quæ crescit inter adversa: & dum sævi fluctus insurgunt, in altiora ipsa confurgit. Sim. Cass. l. 14. Joan. 21. 6.

Si dormiatis inter medios Cleros &c. Pl. 67. 14. Hebr. *Si dormiatis inter medios tripodas & ollas;* ex quarum contactu denigrati aliquantum fueritis: scitote tamen, quod tunc potius estis formosi; sicut columbæ; quæ argentatas, & candidas, habent pennas, quibus ad cœlestia volent: & dorsum, quò ipsas tribulationes pertulistis, erit fulger, tibi charitatis auro splendidum. de Ponte in Cant. 1. Exh. 22. §. 1.

Simile

Simile est regnum caelorum grano sinapis. Matth. 13. 31. Granum sinapis, nisi conteratur, nequaquam vis virtutis ejus agnoscitur: nam non contritum lene est, si verò conteritur, inardescit; & quod in se acerrimum latebat, ostendit. Sic unusquisque vir sanctus, cum non pulsatur; despicibilis, ac levis, aspicitur: Si verò illum tritura persecutionis opprimat; mox omne, quod calidum sapit, ostendit; atque in fervorem virtutis vertitur, quicquid in illo antè despicabile, infirmumque videbatur. S. Gregor. Praef. in Job.

Ex Patribus, & aliis.

Nemo vires suas in pace cognoscit. Si enim bella desunt, virtutum experimenta non prodeunt. Improvidus miles est, qui fortem se in pace gloriatur. S. Gregor. mor. l. 23. c. 18.

Agit hæc divina misericordia; ut ex una, eademque re, ex qua carnalibus dat flagellum, ex ea spiritualibus virtutis præstet incrementum. Cumque illos per tribulationem purgat, istos ex societate tribulationum ad majora præmia excitat. S. Gregor. hom. in Ezech.

Sicut unguenta, nisi commota, redolere latius nesciunt; & sicut aromata fragrantiam suam, non nisi cum incenduntur, expandunt: ita sancti viri, omne, quod virtutibus redolent, in tribulationibus innotescunt. S. Gregor. Praefat. in Job.

Gubernatoris peritiam non probat tempesties serena, sed procellosa tempestas. Blandiente aurâ navim regit ultimus nauta: in confusione ventorum primi quaeritur ars magistri. S. Chrysost. l. 20.

Frumenti granum projectum in terram, & mortuum; cum juxta siccum lapidem pullulasset, liliū ita fertur illi dixisse. Unde tibi contrito, & mortuo, spiritus germinandi? cum ego, quando conteror, eò ipsò perdo? Cui granum respondit: hoc mihi ex virtutis granditate contingit: quâ fit, ut passio mea, sit mea actio; & dum morior, revivisco. Phoenix mortua generat; & cinnamomum contritum plus inflammat. Sic infirmum membrum sine dolore tangi non patitur; & sanum, dum tangitur, delectatur. S. Cyrillus Apol. c. 21.

Est quædam in fabulis arbor, quæ secta floret, & cum ferro certamen suscipit: ac si novum, ac insolens quoddam, proferendum est de re nova, & inaudita: morte vivit, & fectione germinat; incrementum denique sumit, cum absuntur. Hæc quidem est ipsa fabula, fingendique libertas. Mihi verò videtur omnino quiddam hujusmodi esse philosophus: ærumnis incalescit; casus tristes materiem virtutis existimat. S. Gregor. Naz. orat. 13.

Ubi vincula sunt, illic necesse est magnum quid fieri: ubi afflictio, illic omnino & salus est; illic prorsus magnæ sunt virtutes. Diabolus enī, quando calcatur, tum potissimum percutitur: quando servos DEI ligat; tum maxime sermo DEI crescit. S. Chrysost. l. 8. in Eph.

Job passionibus videtur magis, quam vir-

tutis actionibus, profecisse: nam neque ita illustis est habitus, cum pecuniam possidebat, cum domum pauperibus referabat, substantiamque erogabat: quàm quòd audiens ruinam non se acerbè agit &c. Idem hom. 5. de patientia Job.

Tolera tribulationes: inter ipsas enim virtutes, quemadmodum inter spinas rosa nascuntur, & germinant. S. Nilus Cap. paræn.

Quemadmodum cannabi, ac lini, species non est idonea, ut ex eo fila, subtilissima, fiant; nisi diutius elaboreretur, atque exerceatur: imò quânto magis illud torquetur, tantò purius, aptiusque efficitur. Sic & anima Deo devota multas probationes, atque tentationes, subiens; afflictionisque fortiter tolerans; purior, utiliorque ad spirituale extenuationis, & humilitatis, opificium redditur. S. Ephrem de Patientia.

Lucerna, licet videatur extingui, cum emungitur; tamen clarior redditur: sic Sancti, licet tribulationibus premantur; tamen lucidiores redduntur. Hugo Card. in Joan. 6.

Nunquam servatur vinum bene in bonitate sua, nisi in fœce: nec boni, & iusti, in virtutibus stare, & proficere, possunt; nisi probentur tribulationibus; & iniquorum persecutionibus. Revel. S. Brigittæ l. 1. c. 22. Verba B. V.

Sicut in mari, & aquis amaris; majores, pinguiore, dulcioreque, pisces reperiuntur, quàm in dulcibus fluminibus: ita in mari penitentia, austeritatis, paupertatis, tribulationis; majores, perfectioresque Sancti. Diez. conc. 5. in Comm. MM.

Equis. Lem. *Dant animos plage.* Picinelli.

Spica. Lem. *Perficitur estu.* Idem.

Cithara. Lem. *Ex pulsu metos.* Citharizamus, cum in passionibus nostris, vel damnis, securi, aut læti, dicimus: *Dominus dedit, Dominus abstulit.* Calliodorus in Pl. 32. Idem.

Ignis. Lem. *In crevit malis.* Vel: *Contraria juvant:* id est, venti: ignem charitatis persecutiones magis inflammant. Idem.

Chordæ musica. Lem. *Plus torta, plus musica.* Athenienses de pace non nisi attriti cogitabant: ita plerique nostrum vix de Deo, nisi afflicti. Just. Lipsius cent. 3. ad Belg. ep. 4. *In tribulatione sua manè consurgunt ad me.* Ol. 6. 1. Idem.

Torcular. Lem. *Dum comprimit, exprimit.* Idem.

§. XV.

Affinis priori Tribulatio facit probum adducit ad Deum, invenit Christum.

Num. 1.

Figura, Symbola.

Ex Veteri, & Novo.

Nunquid habemus residui quidquam in facultatibus, & hereditate domus patris nostri? Gen. 31. 14. Sicut illas conjuges Jacobi adversa impulerunt, ut illum relinquerent patrem, qui filiarum comedisset pretium; & talem sequerentur virum. Sic & adversa Mundi plerumque dilectam Deo juvant animam; ut anhelantius tendant ad Deum. Rupert. hic.

Apparuit